

Consulta pública prèvia a l'elaboració de normes

Títol de la iniciativa

Projecte d'Ordre sobre les obligacions de transparència de les fundacions i les associacions d'utilitat pública

Unitat Responsable

Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques (Departament de Justícia)

Problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa

Aquest projecte d'Ordre té per objecte regular el nivell de subjecció de les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública als instruments de transparència establerts per la Llei 21/2014, del 29 de desembre, del protectorat de les fundacions i de verificació de l'activitat de les associacions declarades d'utilitat pública.

El protagonisme que al llarg dels anys han anat adquirint les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública com a entitats prestadores de serveis de tota naturalesa en favor dels ciutadans, ha posat de manifest la necessitat de dotar l'Administració dels instruments adequats per a garantir l'ús i la destinació correctes dels ajuts i subvencions públics que sovint perceben les entitats sense afany de lucre, i també dels fons procedents de la captació ciutadana i dels provinents del mecenatge privat.

Amb aquesta finalitat, la Llei 21/2014 del 29 de desembre, del Protectorat de les fundacions i de verificació de l'activitat de les associacions declarades d'utilitat pública articula un seguit de mesures de foment dels controls interns de les entitats i de responsabilització dels patrons i altres mesures que pretenen establir una cultura de transparència i regularitat d'activitats en garantia dels finançadors públics i privats de les actuacions d'aquestes entitats.

Amb la futura Ordre es concretaran quines obligacions s'imposen a les fundacions i a les associacions d'utilitat pública en matèria de transparència.

Necessitat i oportunitat de la seva aprovació

Aquesta norma dóna resposta al mandat establert a l'article 5.2 de la Llei 21/2014, del 29 de desembre, que disposa que el conseller del Departament competent en matèria de fundacions i associacions ha de fixar per mitjà d'una Ordre el nivell de subjecció de les fundacions i associacions declarades d'utilitat pública als instruments de transparència que estableix aquest capítol, en funció de la dimensió de les entitats i de l'origen de les fonts de finançament.

Més enllà del mandat legal, el projecte persegueix dotar de seguretat jurídica les entitats, moltes de les quals, en la pràctica, ja fan difusió de forma voluntària d'alguns instruments de transparència. Amb aquesta Ordre, es fixen les obligacions de transparència de manera concreta i clara, tot seguint el criteri de procurar l'equilibri i la proporcionalitat adequades a la realitat diversa de les entitats.

Per tant, aquesta proposta de regulació té un impacte social positiu per les entitats atès que les previsions que s'hi contenen els generen beneficis, tenint en compte que, tal com disposa l'article 4 de la Llei 21/2014, la transparència es conceptua com un bé públic essencial que contribueix a generar la confiança de la societat en les entitats. Efectivament, la transparència en la gestió de les entitats privades, fent accessible als ciutadans, als grups d'interès i a les administracions de manera generalitzada les seves dades organitzatives i comptables, coadjuva a fer efectiva un bon govern transparent i incrementa la qualitat democràtica d'aquest tipus d'entitats.

Objectius de la norma

El projecte d'Ordre persegueix definir el nivell de subjecció de les fundacions i associacions d'utilitat pública a les obligacions de transparència que se'ls imposen. A aquest efecte, s'hi regulen els aspectes següents:

a) Es desenvolupen els criteris que, tal com enuncia la Llei 21/2014, del 29 de desembre, determinen el nivell de subjecció a les obligacions de transparència de les fundacions i associacions d'utilitat pública, i que són els següents:

- La dimensió de les entitats, segons el Pla de Comptabilitat de les fundacions i associacions subjectes a la legislació de la Generalitat de Catalunya, aprovat pel Decret 259/2008, de 23 de desembre.
- El fet que les entitats estiguin obligades a auditar llurs comptes.
- El fet que les entitats percebin fons públics.
- El fet que les entitats estiguin subjectes al control financer de la Intervenció General i de la Sindicatura de Comptes.

Els criteris enumerats operen de forma cumulativa per definir la tipologia d'entitats que determina un nivell de subjecció o un altre.

b) S'enumeren els elements d'informació que les entitats han de fer públics, segons la tipologia en què encaixin.

Els elements d'informació són els que enumera l'article 6 de la Llei 21/2014 del 29 de desembre (a tall d'exemple, activitats, composició dels òrgans de govern, balanç social codi de bon govern, etc.). No obstant i això, amb voluntat d'esvair dubtes i d'evitar equívocs, el projecte opta per definir-los, als efectes exclusius d'aquesta Ordre, tot partint dels conceptes jurídico-tècnics comuns en l'àmbit de les fundacions i associacions. Igualment, precisa que cada element definit no ha de formalitzar-se en un document específic, sinó que la informació pot estar continguda en un altre, al qual l'entitat es pot remetre.

Possibles solucions reguladores i no reguladores

L'opció de no regular aquesta qüestió ha estat descartada atès que comporta perpetuar la inseguretats jurídica de les fundacions i associacions d'utilitat pública respecte de quines són llurs obligacions en matèria de transparència. A més, no regular aquesta qüestió pot tenir conseqüències negatives per les entitats, atès que la Llei 21/2014, que regula la potestat sancionadora del Protectorat, preveu en l'article 37.3, com una possible circumstància atenuant de la sanció, el fet que l'entitat hagi aprovat determinats instruments de transparència.

D'altra banda, el temps transcorregut des de l'entrada en vigor de la Llei 21/2014, del 29 de desembre, del Protectorat de les fundacions i de verificació de l'activitat de les associacions declarades d'utilitat pública ha permès definir de manera més fonamentada les obligacions de transparència.

Tot això, sens perjudici que la normativa s'impulsa pel mandat legal establert a l'article 5.2 de la Llei 21/2014, del 29 de desembre, tal com abans s'ha indicat.

Xavier Bernadí Gil
Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques

Barcelona, 7 d'abril de 2017